

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus III. Quomodo inevidentia non obstat Theologiæ ad salvandam
rationem scientiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

subjecto) sub ratione mutabilitatis, nego min. & consequentiam.

6. Objc. tertio. Conclusio Theologica est propositio credita: ergo non est scita: ergo nec habitus Theologiae est scientificus. Antecedens probatur: propositio Virtualiter revelata creditur fide divinâ: utpote ad quam sufficit revelatio virtualis, juxta ea quæ Thomistæ tradunt in Tract. de fide: sed conclusio Theologica est virtualiter revelata, ut supponitur: ergo creditur fide divinâ.

Confirmatur primò. Ita se habent principia credita ad suam conclusionem, sicuti se habent principia opinativa ad suam: sed principia opinativa non nisi opinativam conclusionem producant: ergo etiam principia credita non producant nisi conclusionem creditam. Confirmatur secundò. Hæresi non nisi fides opponitur: sed hæresi opponitur conclusio Theologica: ergo conclusio Theologica magis est actus fidei, quam scientiæ. Minor probatur: qui negaret conclusionem Theologicam: v. g. quòd Christus sit risibilis, esset hæreticus: ergo hæresis opponitur conclusioni Theologicae.

R. neg. antec. de propositione formaliter & quantum Theologica, quia aliud est motivum formale fidei, aliud Theologiæ. Ad prob. dist. maj. Propositio virtualiter revelata creditur fide divinâ, quando ratio assentiendi immediata est divina revelatio conc. quando ratio formalis & immediata af-

sentendi est connexio medii cum extremis, nego maj. sed conclusio Theologica est virtualiter revelata: ita ut divina revelatio sit formalis ratio assentiendi, nego, ut connexio medii cum extremis conc. min. & neg. consequentiam.

Ad primam Confirmationem nego maj. Disparitas est multiplex. Nam primò fides divina non est discursiva, sicut opinio, adeoque inepta ad parandam conclusionem. Secundò principia fidei divina credita certificant intellectum de sua subordinatione ad scientiam DEI & Beatorum; & sic sufficiunt, ut ex iis deduci possit conclusio scientifica: hoc autem non potest opinio. Tertio. Conclusioni Theologicae tantum pro hoc statu & accidentaliter ex conditione subjecti, non autem per se primò essentialiter convenit, ut sua principia sint fide divinâ credita, cum ex se possent esse clarè visa: atqui conclusioni opinativæ per se essentialiter convenit, ut habeat principia opinativa. Ad 2. Confirmationem dist. maj. hæresi non nisi fides opponitur formaliter & immediatè conc. virtualiter & mediatè nego. Et ad prob. qui negaret conclusionem Theologicam esset hæreticus formaliter neg. illatum, mediatè & virtualiter conc. Nam qui contradicit consequenti, contradicit etiam antecedenti: cum ergo antecedens in discursu Theologico sit de fide, idcò qui negaret conclusionem Theologicam, argueretur etiam negare promissam, quæ est de fide.

ARTICULUS III.

Quomodo inevidentia non obstat Theologia ad salvandam rationem Scientiæ.

SUMMARI A.

1. Difficultas de evidentia Theologiæ.
2. Reijcitur evidentia luminis supernaturalis, vel naturalis Theologiæ.
3. Sola certitudo non sufficit ad rationem scientiæ.
4. Exponitur evidentia radicalis Thomistarum.
5. Sufficit scientia inferiori evidentia scientiæ superioris.
6. Quomodo conclusio Theologica Viatoris per se exigat obscuritatem principiorum.
7. Sitno necesse evidentiam è scientia DEI in Theologiam Viatorum derivari?

1. POTISSIMA difficultas, initio prioris articuli indicata, consistit in hoc discursu: Omnis scientia est habitus evidens: Theologia non est habitus evidens, quia non resolvit suas conclusiones in principia per se nota: sed tantum in propositiones fidei, quæ sunt essentialiter obscuræ: ergo Theologia non est scientia.

§. I.

Varia Authoram responsa.

2. Respondent primò Franc. de Marchia & Hentius cisarus à Reding & Mastro hic a. 1. neg. min. & ille quidem dicit, ipsos articulos fidei supposito semel assensu fidei, fieri lumine naturali evidentem penetrabiles. Iste (ut refert Scot. in 3. de 24.) dicebat, ex ipso lumine fidei per frequens exercitium in Theologis nasci tertium quoddam

lumen supernaturale, medium inter lumen fidei & lumen gloriæ, quo mediante Theologus evidentes cognoscit articulos fidei.

Sed uterque docendi modus à Theologis passim rejicitur: nam primò manifestè contradicit Si Scripturæ & Apostolo 1. Cor. 13. dicenti, nos nunc ambulare per speculum in enigmate. Secundò. Assensus fidei in statu viæ est liber & meritorius: sed talis non est assensus evidens, cum evidentia objecti pariat determinationem ad assensum. Tertio repugnat experientia: quis enim exercitatissimus Theologorum unquam expertus est tale lumen vel evidentiam de mysterio Trinitatis, Incarnationis &c. cum Paulus Apostolus Magister Theologorum dicat. Se pro hoc statu illa cognoscere in enigmate? Quarto. Non est assignabilis causa talis luminis supernaturalis: non assensus fidei, cum sit impossibile, ut notitia intrinsecò obscura pariat claram cognitionem, tanquam effectum contrarium. Non naturale lumen intellectus, cum omnis effectus supernaturalis sit ipsi improporionatus, & supra vires ipsius.

Respondent secundò Zumel, Fasolus, Canus de locis Theologicis c. 2. neg. maj. & dicendo, non evidentiam, sed certitudinem esse de essentia scientiæ, ideoque Theologiam, utpotè summa certitudine præditam, non obstantè inevidentiâ pertinere ad clarum scientiarum. His accedit Illustrissimus Reding. a. 2. cont. 3. & dela Moneda a. 2. affirmam.

affirmantes, quòd evidentia principiorum in scientiis etiam naturalibus ad scientificum assensum non se habeat formaliter & essentialiter, sed tantum causaliter; nec sine fundamento auctoritatis, & rationis petita ex philosopho in 2. post. c. 2. ubi dicit: *Perfekte rem scire unusquisque nescitur, quando causam, per quam res est, ita cognoscit, ut non posse omnino aliter rem se habere credat.* Si ergo hæc causæ certitudo & necessitas aliunde, quam per evidentiam haberi possit, quid obstabit, quin etiam sine evidentia scientia haberi possit. Atqui licet hæc certitudo in naturalibus scientiis haberi nequeat, nisi cum sit resolutio in principia per se nota: (unde meritò antiqui Philosophi divinorum expertes requisierunt ad scientiam non in sensu formali, sed causali) tamen Theologia summam certitudinem obtinet etiam sine evidentia, eò quòd ipsius principia sint assensus fidei sub motivo veritatis divinæ tam in cognoscendo, quam dicendo, infinite infallibilis.

Contra hæc sententiam pugnat Mastrius primò, quòd licet scientia per certitudinem sufficienter distingatur ab opinione, à fide tamen non nisi per evidentiam intrinsecè per se primò distinguitur: fides enim Divina majorem obtinet certitudinem, quam ipsa Theologia, neque tamen exinde fortitur prædicatum differentiale scientiæ. Sed facillè respondet de la Moneda, non quamlibet certitudinem esse essentialem scientiæ, sed mediatam; sicuti nec qualibet evidentia, sed mediata & deducta scientiis convenit; unde sicuti ab habitu primorum principiorum sufficienter distinguitur scientia, quòd ille habeat evidentiam immediatam, ista mediatam, sic etiam sufficienter à fide distinguitur, quòd ista immediatam, illa verò habeat certitudinem mediatam.

Contra tamen est secundò. Scientia cum sit maxima perfectio intellectus, ex suo intrinseco sine habeat latere intellectum secundum connaturalem appetitum ipsius: atqui connaturalis appetitus, inclinatio et exigentia intellectus est, veritatem perspicue & clarè cognoscere, non ex alieno testimonio (urbenè loquitur Mastrius) sed rem in se ipsa cernendo & intuendo, unde experimur nunquam quiescere intellectum, quousque rem in se ipsa cernat & intueatur: ergò scientia ex intrinseco suo sine habeat, quòd sit evidens.

Contra est tertio. Quòd S. D. hinc a. 2. in c. propter evidentiam principiorum in superiori scientia Theologiæ tribuat rationem scientiæ non propter solam certitudinem. Ad argumentum ex Philosopho petium. Resp. sensum esse, quòd tunc aliquis rem perfectè sciat, quando causam rei ita cognoscit, ut non posse omnino rem aliter se habere credat (hoc est sentiat) cognitione fatiativa intellectus & distinctivà ab omni alio assensu, non autem cognitione certà, qualem etiam habere potest fides.

Respondet tertio. Cajetanus cum plerisque Thomistis: scientia est habitus evidens evidentiæ vel formali excludente omnem prorsus inevidentiam, vel radicali excludente tantum inevidentiam privativam, non autem negativam, conc. evidentiæ tantum formali, nego maj. sed Theologia non est evidens, evidentiæ formali excludente omnem

inevidentiam, conc. evidentiæ radicali, excludente tantum inevidentiam privativam, non autem negativam, nego min. & consequentiam. Item ad probationem: Theologia non resolvit suas conclusiones in principia per se nota pro statu viæ, & in intellectu viatoris, concedo in statu patriæ & in intellectu comprehensoris, nego: ibi enim, sunt manifesta, & per se nota per scientiam beatam.

Sensus est: quòd aliquando scientia ex proprii luminis efficacia suas veritates resolvit in principia per se nota, & hæc appellatur evidentia formalis & actualis; aliquando supponit sua principia tanquam demonstrata & manifestata per lumen superioris alicujus scientiæ, habet tamen intrinsecam inclinationem, ut conjungatur & continueatur cum scientia superiori, atque ex tali conjunctione suorum principiorum, & consequenter conclusionum, intrinsecam evidentiam sortiatur, & hæc est evidentia radicalis. Prima evidentia propria est scientiis subalternantibus, altera subalternatis. Rursus potest aliqua cognitio vel habitus ex vi sui motivi formalis intrinsecè exigere obscuritatem, sicut fides tam humana quam Divina, & illa obscuritas dicitur privativa, hoc est, privativè & repugnantè excludens evidentiam objecti: aliquando potest actu & permittivè habere obscuritatem propter accidentalem conjunctionem cum aliquo subjecto, vel statu exigente obscuritatem; ita tamen, ut illam inevidentiam ab intrinseco non exigar, sed æquè possit admittere evidentiam, si in alio statu, & subjecto aliter dispositio collocetur, quæ est inevidentia negativa.

Hoc igitur modo Thomistæ docent, Theologiam Viatoris esse inevidentem, quia non ex intrinseca vi & exigentia revelationis virtualis, ceu motivi formalis excludit evidentiam conclusionum, nec ab intrinseco petit suas conclusiones deducere ex obscuris principiis fidei, sed hoc ipsi accidentaliter competit, quia reperitur in subjecto hominis Viatoris, cujus status exigit ambulare per speculum in ænigmate. Si verò collocetur in intellectu hominis beati, statim exuta accidentaliter obscuritate, fiet formaliter evidens, & evidentes deducet conclusiones ex principiis clarè visis: Quæ responsio est bona.

§. II.

Nostra resolutio & solutio objectionum.

CLarius tamen, & brevius ex S. D. hinc in c. dist. 5. maj. scientia est evidens per evidentiam vel propriam, vel scientiæ superioris concedo. semper per propriam, nego, vel quòd idem est, est evidens per resolutionem in principia per se nota, vel lumine proprio, vel superioris scientiæ, conc. semper proprio, nego. Theologia nostra non est evidens per resolutionem in principia sibi per se nota, conc. superiori scientiæ DEI & Beatorum, cui subordinatur, nego min. & consequentiam.

Opponit primò de la Moneda. Conclusio Theologica viatoris qua talis per se exigit procedere ex principiis inevidentibus: ergò est intrinsecè inevidens. Anteced. probatur: exigit procedere à principiis à Viatore cognitis, sed hæc sunt intrinsecè obscura.

Con-

Confirmatur. Illa conclusio est intrinsecè ob-
scura, quæ inferitur ex principio intrinsecè ob-
scuro, quia conclusiones fortiuntur suam certitudi-
nem, evidentiam, vel inevidentiam ex præmissis:
sed conclusio Theologica Viatoris inferitur ex prin-
cipiis intrinsecè obscuris, nimirum articulis fidei,
quatenus obscure revelatis: ergo est intrinsecè
obscura.

Respond. Conclusio Theologica Viatoris quæ
talis, per se exigit procedere ex principiis inevidentibus,
perseverat exigentia reduplicatâ supra
statum & subiectum Viatoris, conc. supra ipsam
licentiam & conclusionem Theologicam, nego.
Eadem est responsio ad probationem. Unde in his
& similibus argumentis est fallacia reduplicationis,
dum id, quod subiecto & statui per se convenit,
transfertur ad ipsam scientiam: sicuti malè ex eo
probaretur, quod Christus per intrinsecam exigen-
tiam fuerit mortalis, quia quæ Viator fuit talis.

Ad Confirmationem Resp. Conclusio illata ex
principio per se intrinsecè obscuro est intrinsecè
obscura; si ab intrinsecò per se dependeat ab illo
principio, conc. si tantum ratione status & sub-
iecti, nego. Sed conclusio Theologica inferitur
ex articulis intrinsecè obscuris; ita, ut ab iis de-
pendeat ratione status, conc. ab intrinsecò, nego

min. & consequentiam. Et ad probationem:
Conclusiones fortiuntur inevidentiam ex præmis-
sis, & omni modo, quo est in præmissis, nego.
aliquo, conc. Sortitur ergo inevidentiam negati-
vam, non autem privativam.

Oppones secundò contra ultimam responso-
nem. Si Theologia esset scientia propter eviden-
tiam principiorum in superiori licentia DEI &
Beatorum, tunc ex illa scientia deberet derivari
aliqua evidentia in Theologiam Viatorum: sed
nulla derivatur: ergo. Major constat: quia si
nulla derivatur evidentia, tunc vel Theologia non
erit scientia, utpote carens predicato essentiali
ipsius, vel sola certitudo sufficit ad rationem
scientiæ, quod non est ad mentem S. D. min. pro-
batur. Si quæ derivaretur, hoc fieret mediantri-
bus principiis: sed hoc non, quia principia sunt
articuli fidei per se obscuri.

Resp. dist. maj. deberet derivari evidentia
in Theologiam Viatorum, nisi ista sufficientissime
certificetur de sui evidentia in scientia superiori,
conc. secus, nego. Hæc quippe certitudo jam
præstat inferiori scientiæ, ut per se inclinet in
connexionem cum scientia superiori & fatiet
(quamvis modo imperfectiori) intellectum
scientis.

ARTICULUS VI.

Sine S. Theologia scientia propriè subalternata?

SUMMARI A.

1. *Conditiones 4. requisitæ ad subalternationem scientiæ propriè dictam.*
2. *Theologia habet aliquam subalternationem ad scientiam beatam.*
3. *Non tamen rigorosam.*
4. *Mens Angelici Doctoris exponitur.*
5. *Dantur scientiæ, quæ nec sunt subalternantes, nec subalternatæ.*
6. *Cur per separationem scientiæ beate subalternantis à Theologia non destruaturs ratio scientiæ?*
7. *Alia dependentia principiorum in subalternata scientia naturali, quàm in Theologia.*

§. I.

Negativa præfertur.

EX Autoritate S. Doct. cit. loco docentis, idè
Theologiam esse scientiam, quia procedit ex
principiis notis lumine superioris scientiæ; quæ
scilicet est scientia DEI & Beatorum, inferunt
communiter Thomistæ, Theologiam esse scientiam
propriè subalternatam scientiæ DEI & Beatorum,
hoc est, visioni beatificæ. Negat Scotus, & om-
nes ij, qui Theologiam negant esse scientiam. In
qua questione, quæ magis de nomine quàm de re
esse videtur.

- i. Notandum: Ad propriè dictam subalternatio-
nem scientiarum 4. conditiones requiri primò. ut
subalternata accipiat sua principia à scientia subal-
ternante, ubi enim desinit subalternans, ibi inci-
pit subalternata, ac proinde secundò, ut prin-
cipia scientiæ subalternatæ, tantum fiant evidentia
per lumen scientiæ subalternantis. Tertiò ut sub-
alternata supra objectum materiale scientiæ sub-

alternantis addat aliquam differentiam accidenta-
lem, vi cuius acquirit novam scibilitatem seu de-
monstrabilitatem passionum. Quartò, ut subal-
ternata jungatur cum subalternante in eodem
intellectu, e. g. Musica Arithmetica, Perspectiva
subalternatur Geometriæ: quia illa ab Arithmeti-
ca, hæc à Geometria sua accipit principia, ita enim
perspectiva probans, quod radii visuales, quanto
magis accedunt ad oculum, tantò angustius coëant,
assumit principium istud ex Geometria, quanto
propius duæ lineæ à peripheria accedunt ad cen-
trum, tantò faciunt acutiorem angulum. quod
ipsum principium non in Perspectiva sed in Geo-
metria demonstratur. Sic pariter ad objectum ma-
teriale Geometriæ, quod est linea, superaddit dif-
ferentiam accidentalem, quæ est virtualitas, & Mu-
sica ad numerum, quod est objectum materiale
Arithmeticæ, differentiam sonori. Nisi etiam
perspectiva continetur in eodem intellectu cum
scientiæ Geometrica, non habet certitudinem suf-
ficientem ad rationem scientiæ: quia illa non est
sufficiens certitudo, quæ fundatur in fide humana
essentialiter fallibili: sed certitudo scientiæ subal-
ternatæ separatæ à scientia subalternante tantum
fundaretur in assensum fidei humane: quia in tan-
tum præbet assensum suis principiis, in quantum
credit Autoritati Magistri docentis. Unde S. D.
q. 14. d. ver. a. 9. ad 3. dicendum, inquit, quod
ille, qui habet scientiam subalternatam, non perfecte
attingit ad rationem sciendi, nisi in quantum ejus
cognitio continuatur quodammodo cum cognitione
ejus, qui habet scientiam subalternantem.

CON.